

ІНЖЕНЕРНЕ СТРАХУВАННЯ

Початок страхування технічних ризиків було закладено завдяки широкому впровадженню парових котлів у виробництві після технічної революції в 19 столітті.

1854 р. - створена Манчестерська асоціація користувачів пара (Manchester Steam Users' Association)

1858 р. – зареєстровані перші компанії щодо страхування технічних ризиків та парових котлів

1872 р. - з'явився новий тип - страхування машин від поломки (Machinery Breakdown insurance)

На початку ХХ століття з'явився перший страховий поліс, який охоплює втрату прибутку через поломки машин. Потім виникло страхування монтажу, покриття локального монтажу та монтажу машин. Поліс охоплював лише "узгоджені ризики" і не захищав від пожежі.

З 1920 по 1930 рік деякі німецькі та британські компанії запровадили поліс для підрядників, надаючи страхове покриття під час будівництва будівель та споруд. Однак до Другої світової війни жоден із перелічених видів страхування не отримав широкого розвитку, і лише післявоєнна реконструкція та розвиток країн дали значний поштовх у розробці технічних видів страхування. Цей вид називається інженерним страхуванням

Міжнародна асоціація інженерних страховиків

У 1968 р. для обміну досвідом у галузі страхування технічних ризиків була заснована Міжнародна асоціація страховиків машин та обладнання (The International Machinery Insurer's Association — IMIA). Пізніше вона була перетворена на Міжнародну асоціацію інженерних страховиків

Члени асоціації:

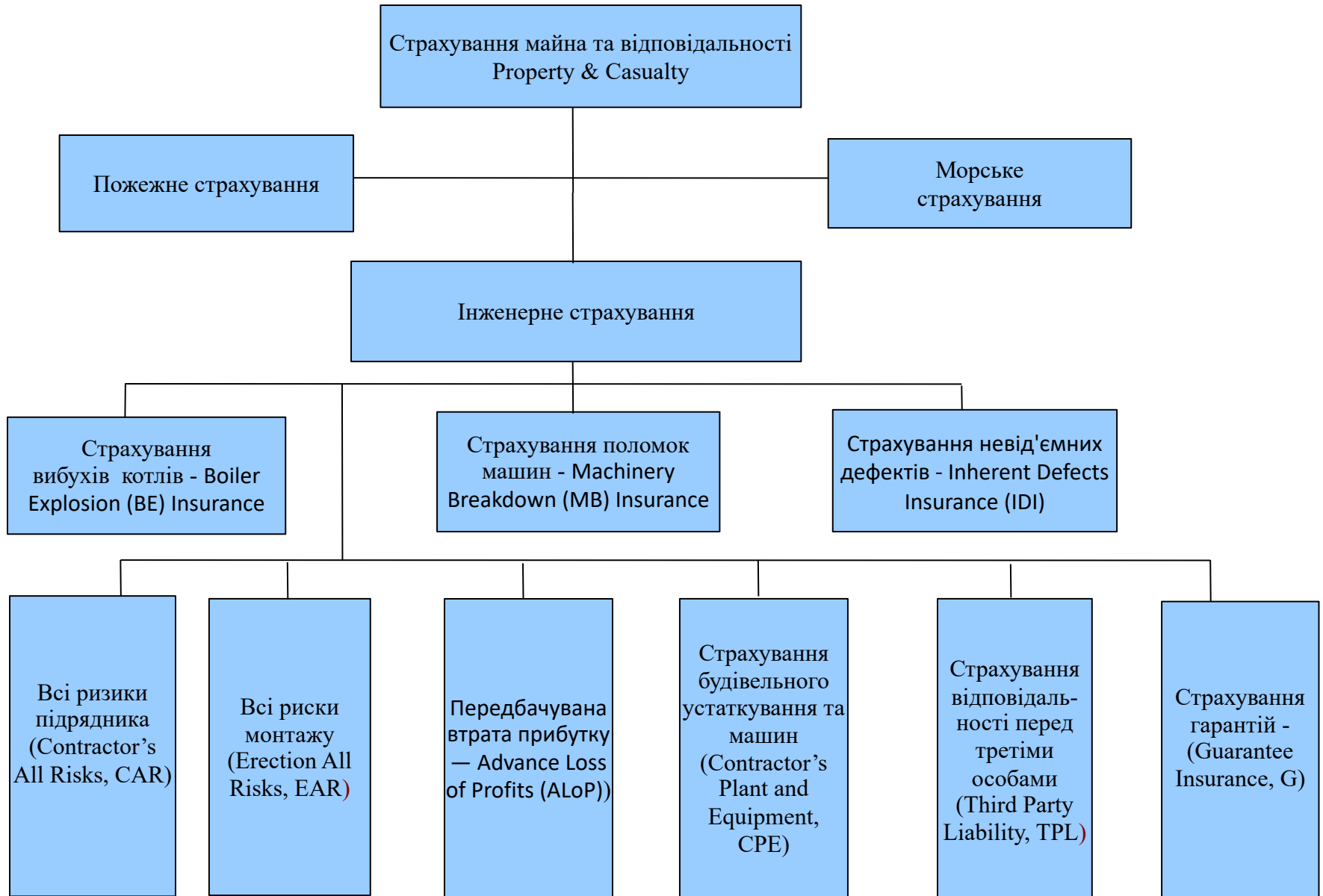
- Національні асоціації страховиків 18 країн: Австралія, Австрія, Канада, Франція, Німеччина, Італія, Японія, Корея, Мексика, Нідерланди, Філіппіни, Росія, Південна Африка, Іспанія, Швеція, Швейцарія, Тайвань та Туреччина.
- 18 найбільших страхових компаній з 9 країн
- 16 найбільших компаній перестраховування у світі з 6 країн
- 31 асоційований член

Раз на два роки асоціація проводить міжнародні конференції.

На веб-сайті асоціації є електронна бібліотека з доповідями конференцій та статистикою щодо країн та видів інженерного страхування.

<https://imia.com>

ІНЖЕНЕРНЕ СТРАХУВАННЯ

Поліс CAR

По цьому полісу забезпечується покриття усіх ризиків підрядника, які можуть виникнути на будівельних об'єктах будь-якого виду, при цьому покриваються збитки будівельних робіт, пошкодження устаткування будмайданчика і будівельних машин. Крім того, пропонується страховий захист і від вимог третіх осіб на основі матеріального і фізичного збитку, що мають зв'язок з проведенням будівельних робіт, по яких страхувальник може бути змушений нести відповідальність. Якщо в ході будівельних заходів проводиться монтаж машин, устаткування і сталевих конструкцій, то вони можуть бути одночасно застраховані в рамках страхування CAR, проте лише тоді, коли переважає доля будівельних робіт.

Поліс EAR

По даному полісу страховий захист передбачається при виконанні монтажних робіт на будмайданчику.

Застрахованим за полісом EAR зазвичай є:

- Виробник або постачальник машин або обладнання, якщо він виконує монтаж або несе відповідальність за них, або
- Підрядник якому доручили встановлення, або
- Основний, покупець обладнання або устаткування, яке буде споруджене.

Страховик компенсує збитки або пошкодження, які виникли з наступних причин:

- пожежа, блискавка, вибух; повінь, затоплення; буря; землетрус; крадіжка, пограбування; порушення у монтажі;
- недбалість, відсутність навичок, відсутність досвіду, зловмисні дії;
- коротке замикання, іскри, перевищення напруги;
- надлишковий тиск або вакуум, що розриває під дією відцентрової сили;
- будь-яка інша раптова та непередбачена подія, така як втрата або пошкодження через обвалення, потрапляння сторонніх предметів, транспортування об'єктів, що підлягають монтажу на майданчику тощо.

Виключаються ризики виробника, тобто збиток в наслідок помилок в конструкції, матеріалу. Проте в окремих випадках «ризик виробника» може бути застрахований за рахунок збільшення премії, якщо виробник сам виконує монтаж застрахованих об'єктів і одночасно є страхувальником.

ПОЛІС СРЕ

Будівельні машини та обладнання часто становлять значну вартість у кошторисі підрядника.

Аварії, що закінчуються втратою техніки чи обладнання, або їх серйозною шкодою, можуть мати серйозні наслідки для подальшого бізнесу підрядника. Страхування дозволяє підряднику швидко компенсувати такі збитки, не залучаючи додаткових коштів. Малі та середні компанії особливо чутливі до таких втрат у зв'язку з:

- обмеженою кількістю транспортних засобів та обладнання, що унеможлиблює заміну машини та обладнання, що вийшли з ладу;
- неможливістю покриття повністю втрати через недостатню кількість фінансових резервів.

Страхування СРЕ охоплює пошкодження випадкового характеру, що впливає на машини та обладнання внаслідок пожежі, води, зіткнень, перекидання, падіння, шторму, крадіжок або зловмисних дій. Однак страхування не покриває шкоди внаслідок поломки машин, якщо вони не відбулися через зовнішню причину випадкового характеру, що охоплюється страхуванням СРЕ.

Цей вид страхування може бути включений до поліса CAR/EAR у вигляді розділу.

СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ. ПОЛІС TPL

Вирізняються два типи страхування відповідальності: цивільна відповідальність перед третіми особами (Third Party Liability, TPL) та професійна відповідальність (Professional Indemnity Insurance, PII).

В рамках полісів CAR/EAR можна забезпечити покриття цивільної відповідальності за фізичний и матеріальний збиток, заподіяний третім особам.

Первинне страхування будівельних ризиків компенсувало лише матеріальний збиток і не включало страхування відповідальності за збиток третім особам (TPL). До теперішнього часу таке положення зберігається на деяких розвинених ринках, коли TPL страхування не включається в поліс страхування будівельно-монтажних ризиків. До цих країн відносяться США, Німеччина, Швейцарія та Австрія.

При TPL страхуванні покривається як фізичний, так і матеріальний збиток третім особам.

Страхування професійної відповідальності

Страхування професійної відповідальності (Professional Indemnity Insurance) - це відносно молодий вид страхування, який розповсюджується у 60-х роках. Це страховий захист професіонала від претензій третіх осіб у зв'язку з помилками та упущеннями, здійсненими ним у виконанні службових обов'язків.

Особливості діяльності професіоналів:

- переважно розумова праця, заснована на університетській освіті та відповідних стажуваннях;
- необхідність дотримуватися вимог кодексів професійної честі та інших етичних норм.

Страхування професійної відповідальності має низку особливостей:

- значний період часу (від 3 до 10 років) між скоєнням помилки та фактом завдання шкоди;
- видача полісів на основі заявлених збитків (Claims-Made Policies), тобто, страховики обмежують свою відповідальність, відрізаючи так звані "хвости" (Long-tail Claims);
- небажання страхувальника виключно вирішити претензію судовим чи досудовим методом;
- надмірний попит на цей вид страхування над пропозицією (тобто обмежений страховий ринок) у зв'язку з високою збитковістю.

ПОЛІС ALoP

Страховання передбачуваної втрати прибутку - Advance Loss of Profits (ALoP) - це відносно недавнє розширення покриття, пов'язане з полісами CAR/EAR, які були доступні на ринку з 1970 року.

Ідея, пов'язана з цим продуктом, полягає в тому, щоб застрахувати втрату майбутніх доходів бізнесу через затримку, яка виникла під час будівництва через матеріальну шкоду, що покривається полісом CAR/EAR.

Вибираючи страхове покриття, слід враховувати наступні часові параметри:

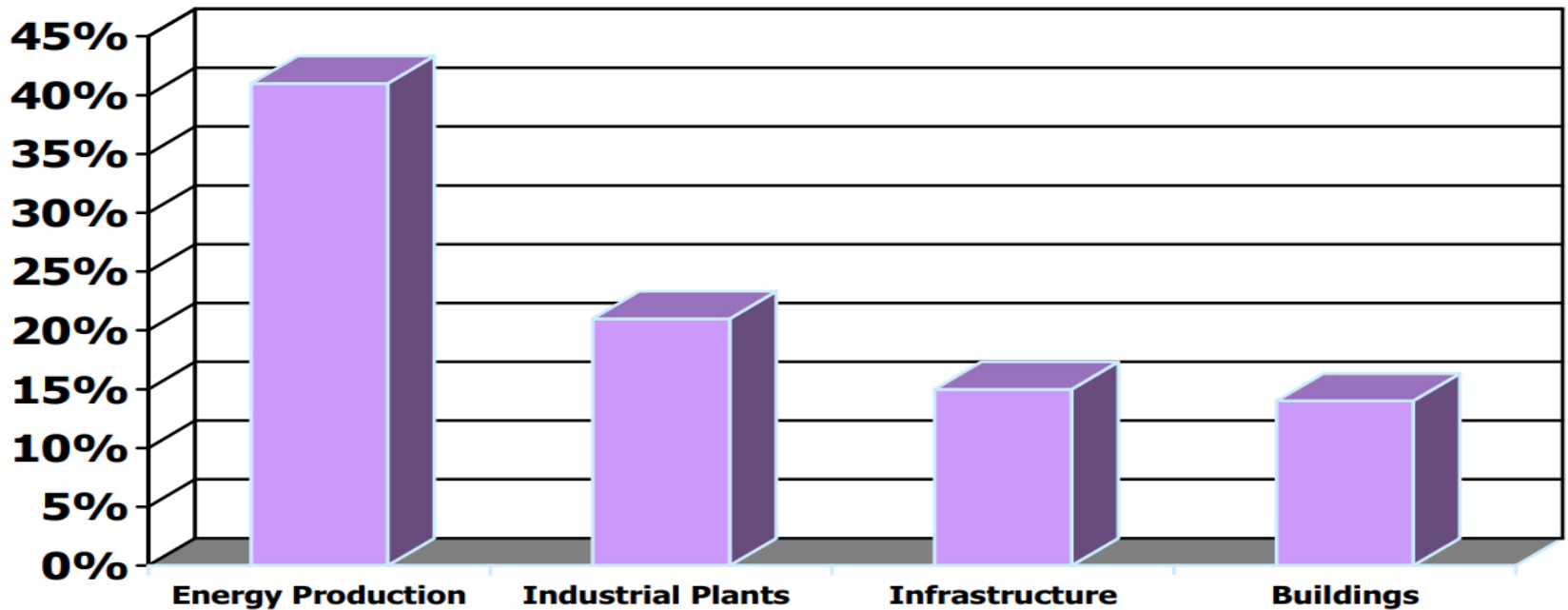
- страховий період (він не збігається з страховим періодом, визначеним у полісі CAR/EAR);
- період компенсації, який визначає, як довго буде покриватися втрачений дохід (зазвичай 12 місяців);
- Тимчасова франшиза, яка по суті є періодом очікування до набуття чинності страховим покриттям, під час якого замовник несе відповідальність за всі витрати.

Іноді затримка може бути значною, навіть якщо розмір втрати або пошкодження менший, ніж франшиза відповідно до поліса CAR/EAR. Наприклад, спеціальне обладнання, пошкоджене під час встановлення, може потребувати заміни та мати тривалий час доставки, навіть якщо воно має відносно низьку вартість.

Поточний стан ринку ALoP на 2003 р.

Загальна кількість премії по ALoP становила близько 160 млн євро, тобто від полісів CAR/EAR. Дослідження в 2003 році показали, що максимальний гарантований ліміт компенсації становив 250 мільйонів євро за 12-місячний компенсаційний період.

Діаграма розподілу ALoP за видами об'єктів будівництва (енергетичні підприємства – 41% премій, промислові підприємства-21%, інфраструктурні споруди-15%, будівництво-14%) *)

*) Джерело: *Monitoring of Large CAR/EAR Project/IMIA-WGP 35(2004).*

Поліс IDI

В даний час існує два терміни "Страховання невід'ємних дефектів" (Inherent Defects Insurance, IDI) та "Страховання прихованих дефектів" (Latent Defects Insurance (LDI)). Це синонімічні терміни. Також у законодавстві Бельгії існує поняття "Страховання будівельних дефектів" (building-defects insurance).

Походження всіх цих термінів бере свій початок від французької системи страхування десятирічної гарантії, яка є формою **суворої** відповідальності, що впливає із Цивільного кодексу Франції. Десятирічне страхування вперше стало доступним у Франції та Бельгії у 1930-х роках. Страхування десятирічної гарантії було представлено у Франції, Бельгії, Люксембургу, у багатьох франкомовних країнах Африки, а також в Італії та Іспанії, де діють подібні цивільні кодекси.

Поліс IDI був введений у Великій Британії наприкінці 70-х років. Щоб чітко розрізнити це страхування від десятирічного страхування, його назвали страхуванням невід'ємних дефектів (IDI) або страхування прихованих дефектів. Цей тип покриття тепер доступний в Ірландії, Австралії, а нещодавно в Нідерландах та Данії.

IDI - це обов'язковий вид страхування у Франції, Італії, Іспанії та Данії. В інших країнах це добровільне страхування. Оскільки IDI охоплює шкоду, заподіяну внутрішніми дефектами (тобто помилками та недоглядом при плануванні, низькоякісними матеріалами або порушенням виробничих технологій), які не були помітні під час завершення або передачі будівлі, та зовнішні причини, такі як пожежа чи природні катастрофи, завжди виключені.

Ризики за полісами CAR/EAR

саждение крана на Веніўской в кдесе_short.mp4

Обвал ґрунту в Одесі 07.02.2021 р.

Падіння крана в Києві 09.10.2023 р.

Падіння крана в Чернівці 01.06.2021 р.

Падіння балок Дегтярівського мосту 30.09.2023 р.

Ризики за полісом CAR/EAR

Природні катаклізми

Це наслідки на будівельному майданчику з природних явищ

Ризики пошкодження будівельного обладнання (поліси СРМ, СРЕ)

СТРАХОВІ ПОДІЇ ПО ПОЛІСУ СРЕ

Падіння мобільного крана

Сума збитку: 510 000 швейцарських франків

Причина: Виносні опори були встановлені на слабких ґрунтах.

Короткий опис: Коли кран був під навантаженням, дерев'яні дошки, на яких були встановлені виносні опори, провалилися у викладений плиткою ґрунт, і весь кран перекинувся. Стріла впала на сторонній автомобіль і сам кран був серйозно пошкоджений, аж до повної втрати конструкції.

Аварія плаваючого крана "Захарій"

Приклади збитків за TPL

Приклад світової практики TPL

Руйнування на лінії метрополітену, який будувався в Сінгапурі у квітні 2004 р.

Джерело: EAR/CAR Third Party Liability-Existing and Surrounding Property. IMIA-WGP 40(05).

Чи були у нас подібні аварії?

По-перше, під час будівництва гілки метро на Теремки в 2006 році стався обвал котловану на Деміївській площі. Кран впав у котлован. Кількість жертв невідома. Розмір шкоди теж. Три дні не було Інтернету та електроенергії.

По-друге, візьміть Дегтярівський міст. Хіба це не знищення споруди?

По-третє, значні аварії та руйнування все ще можуть бути попереду, враховуючи історичний досвід Франції. У 50-60-х років минулого століття Франція зіткнулася з проблемою якості в будівництві у зв'язку з бумом під час відновлення після війни. Якщо попередні технології та матеріали, протестовані протягом століть, а також досвід будівельників, що передається з покоління в покоління, то бум відновлення зруйнованого привів до зміни будівельних технологій, використання нових матеріалів та будівельних компаній без досвіду в галузі. Якість будівництва почала страждати від цього. Тому у Франції почали посилювати вимоги завдяки впровадженню обов'язкових видів страхування та контролю якості страховиків у будівництві. Цей досвід застосовувався в інших країнах світу. Деталі за посиланням:

<http://info.dedal.ua/news/ournews/54701>

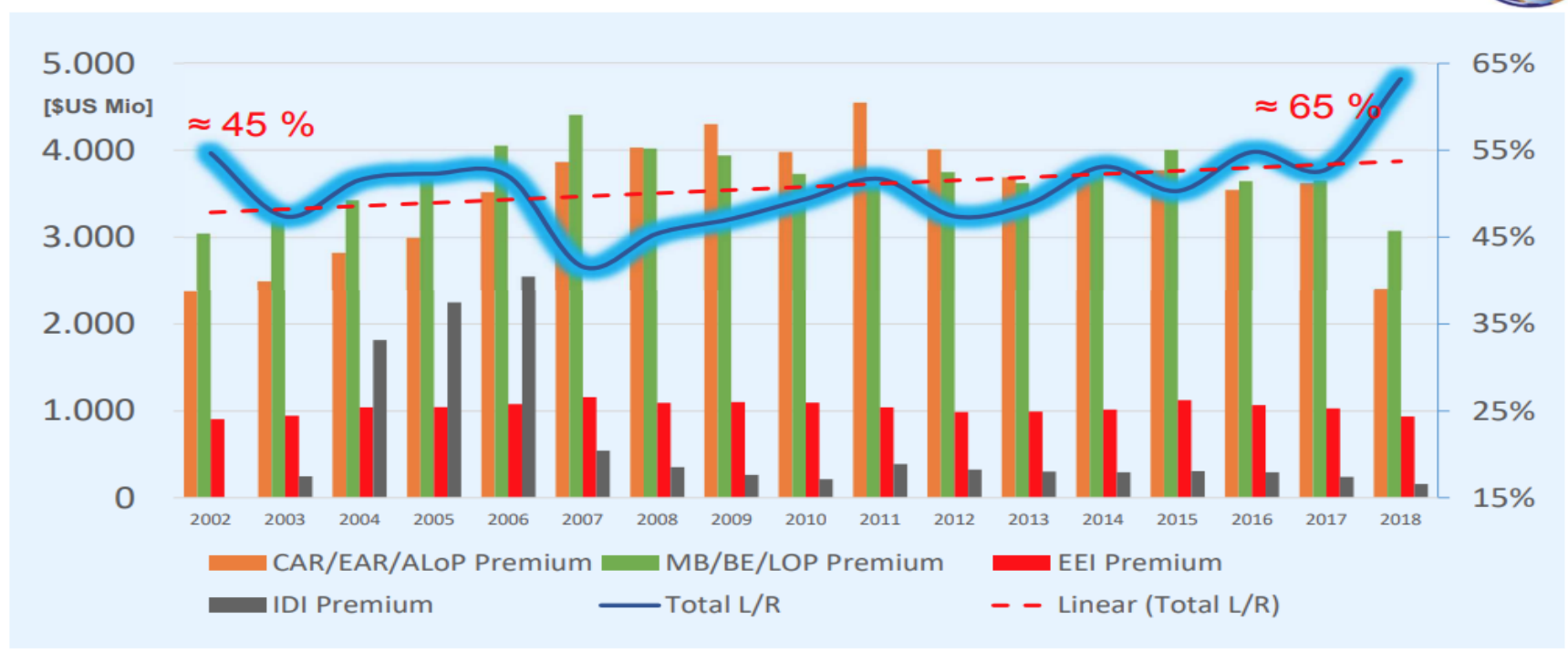
По-четверте, що може призвести до порушення вимог до висоти будівель у зоні аеродромів? Будівельники не виконують цих вимог.

Статистика інженерного страхування

IMIA 'Country Stats'

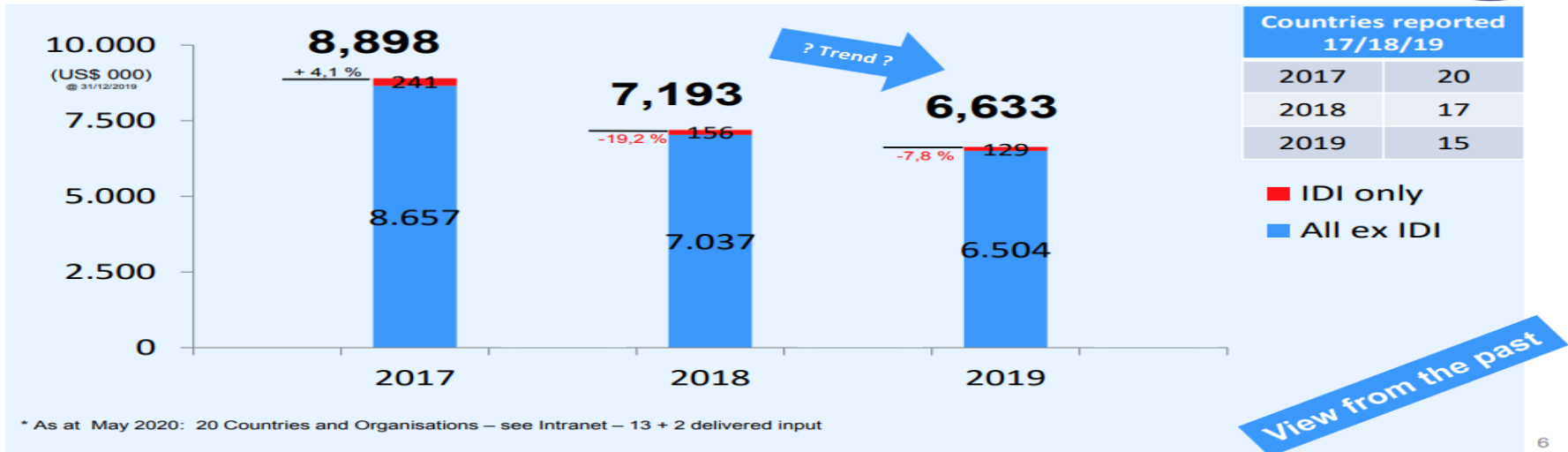
→ The Multi-Year Trend indicates claims load increases by more than 40 % !

Статистика інженерного страхування

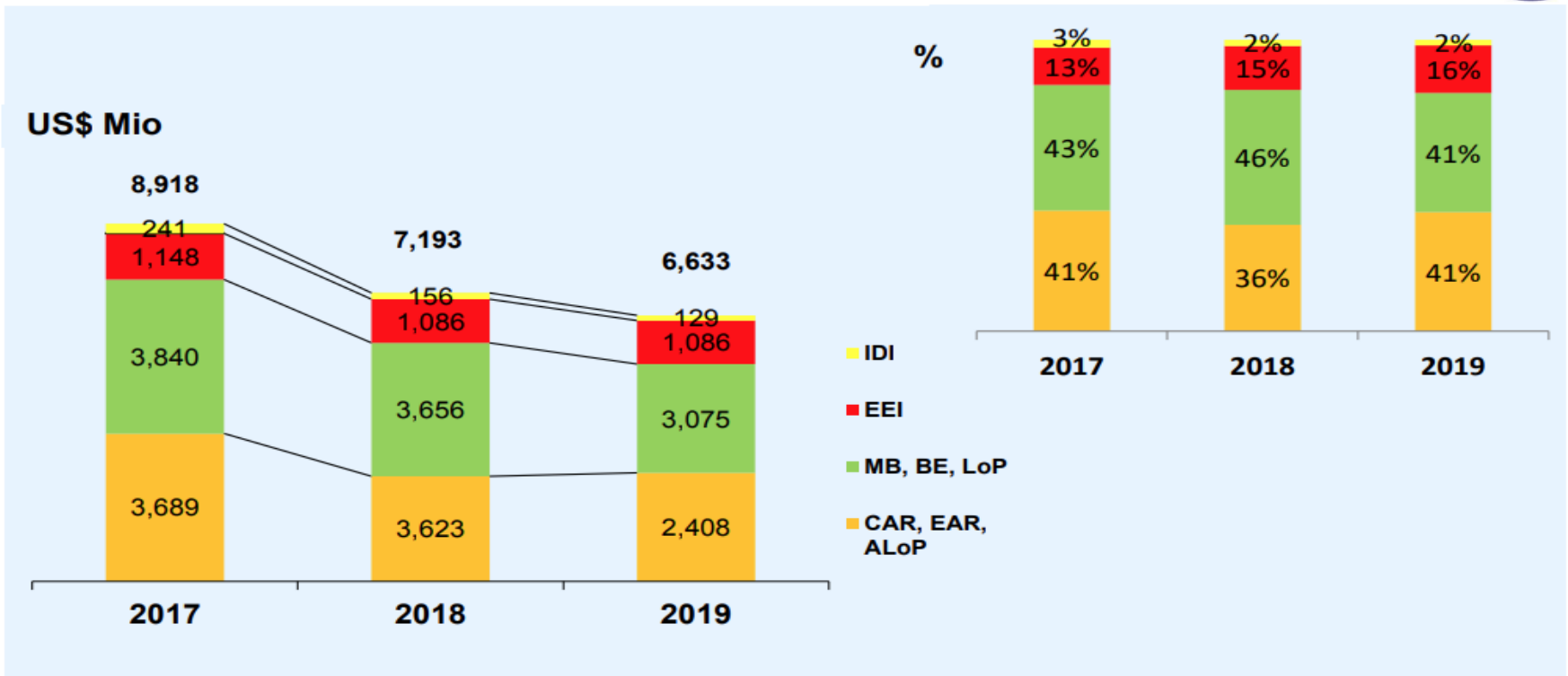
Development of Premium 2017-2019
IMIA Members "reported" in each year

Яка частка премій посідає інженерне страхування у світі?

У 2019 році світовий ринок зібрав премій з non-life \$ 3 396 112 млн. Тобто інженерне страхування становить приблизно 0,2% від загального ринку non-life.

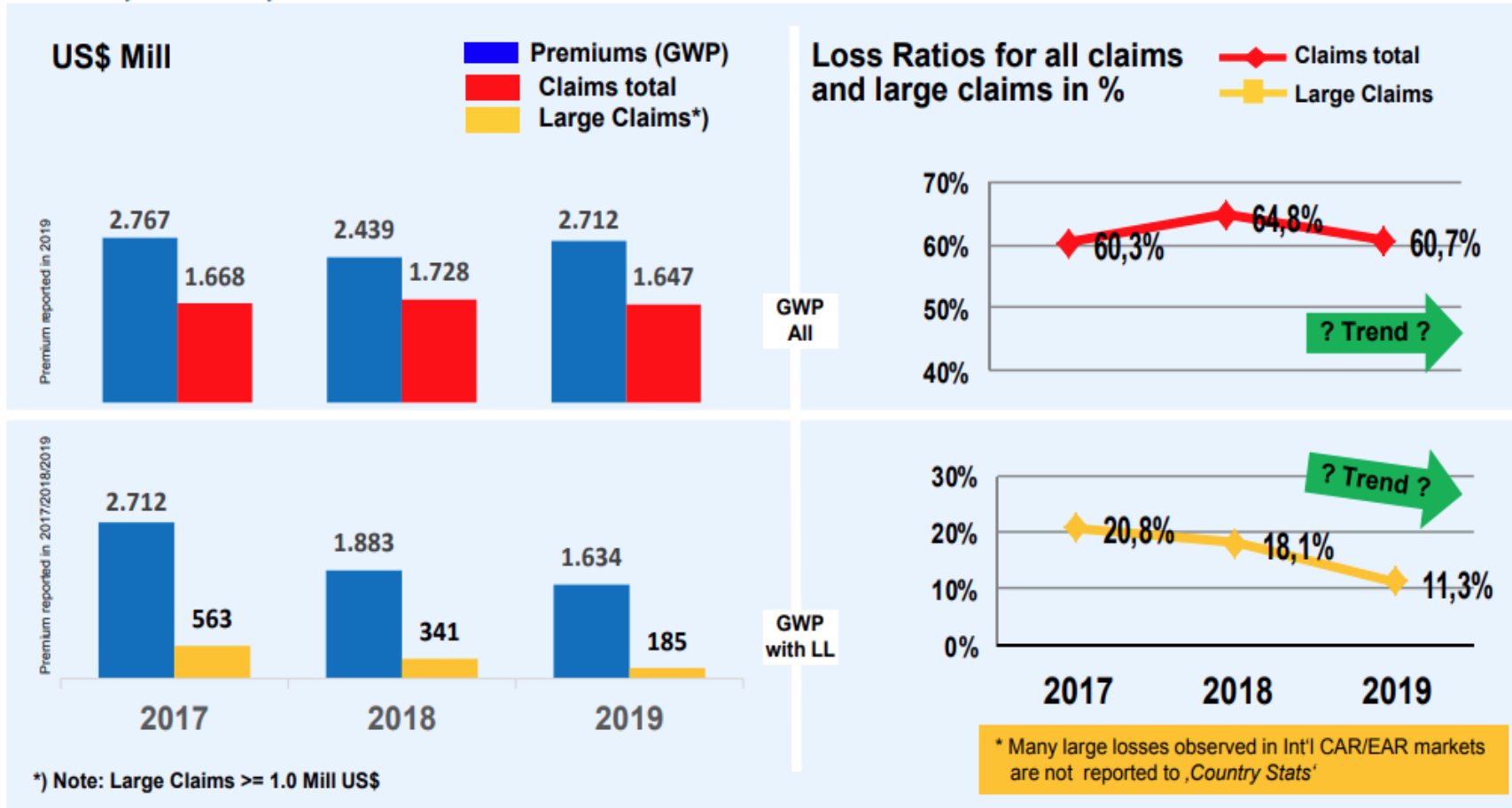
Development of Premiums 2017 – 2019 per Line of Business

Статистика інженерного страхування

Premiums / Claims / Large Claims → 2017-2019 CAR, EAR, ALoP *

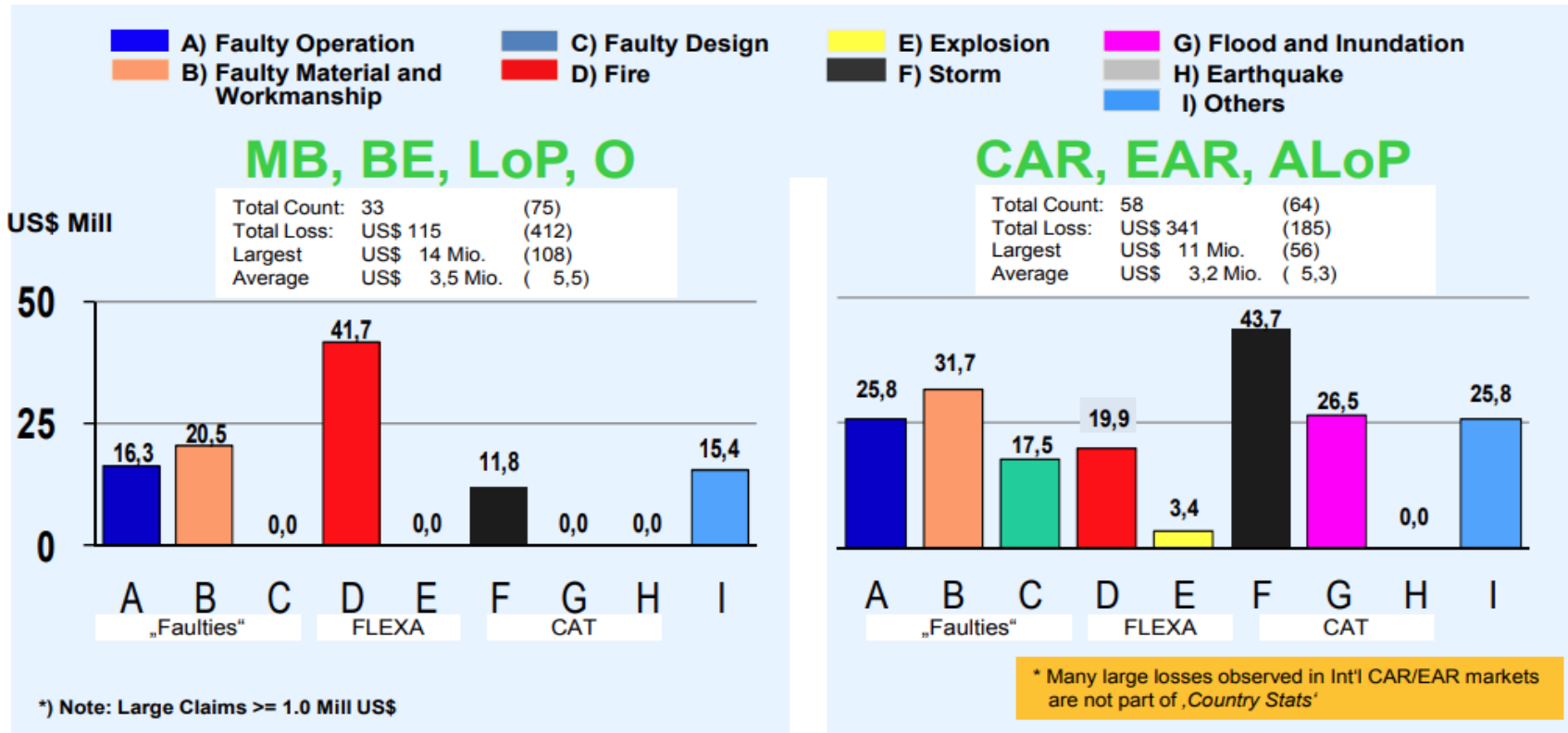

Статистика інженерного страхування

Large Claims only 2019 (2018)

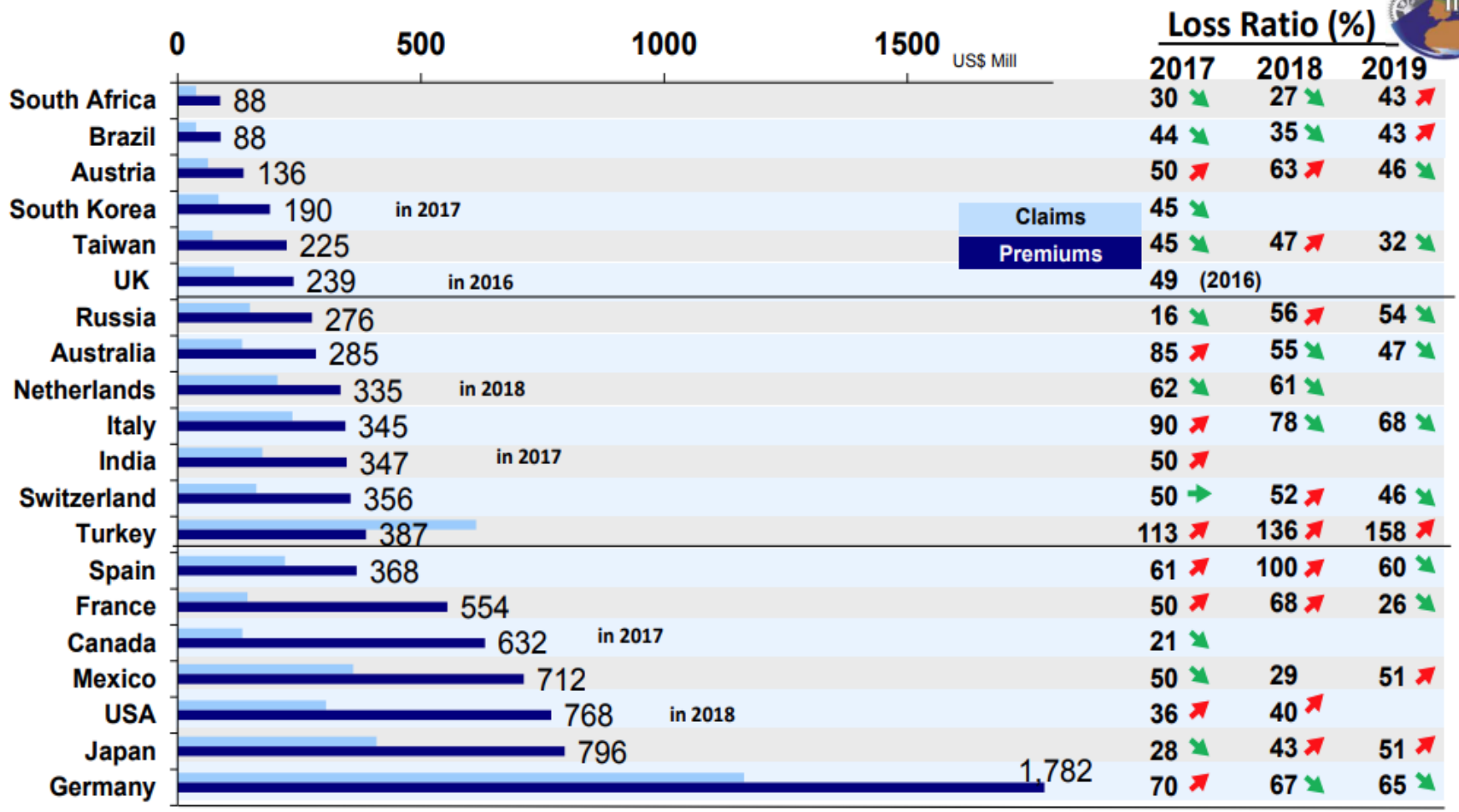
Cause of Loss → Operational / Projects

Статистика інженерного страхування

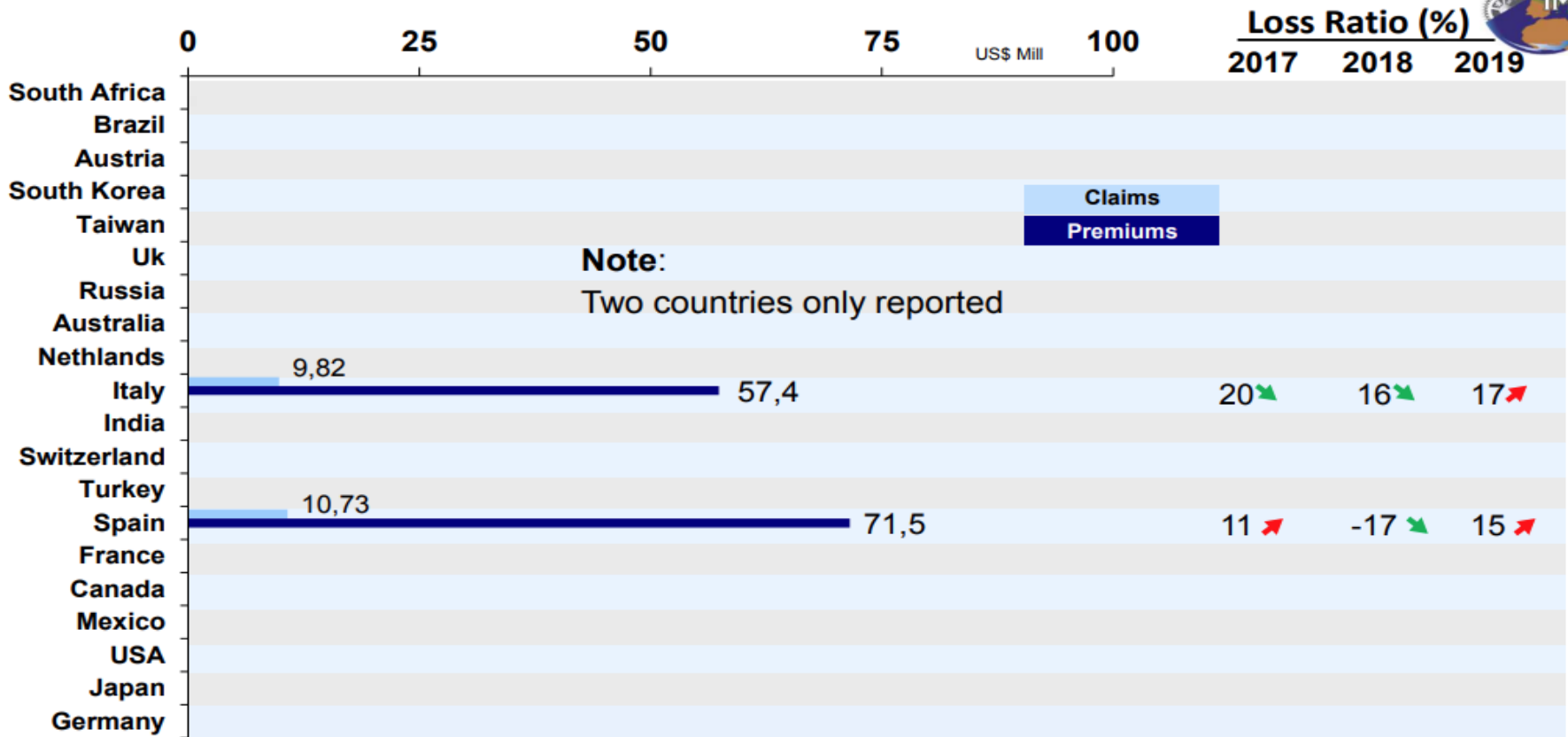
Premiums and Claims 2019 per Country (excl. IDI)

Статистика інженерного страхування

Premiums and Claims 2019 per Country (IDI only)

Поліс IDI. Статистика Італії

Premium (Euro x 1.000)

Type of Insurance	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Var.18vs17 %
MB & BE	94,005	102,406	93,282	59,742	60,467	58,395	-3.43%
Loss of Profits	14,057						
EAR + ALOP	42,058	52,677	43,399	43,666	50,388	52,621	4.43%
CAR + ALOP	139,669	144,251	146,908	137,227	126,057	117,020	-7.17%
EE + EELOP	78,025	82,781	78,040	70,443	69,408	70,969	2.25%
IDI	39,801	45,393	44,786	48,264	51,040	48,865	-4.26%
Total (Euro x 1.000)	407,613	427,562	406,414	359,342	357,360	347,870	-2.66%

Claims Amount (Euro x 1.000)

Type of Insurance	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Var. 18vs17 %
MB & BE	53,432	54,836	57,394	67,679	108,118	66,153	-38.81%
EAR	33,794	12,541	42,937	44,327	38,779	48,804	25.85%
CAR	57,486	71,111	75,784	82,651	75,196	78,526	4.43%
EE	48,656	45,048	40,794	51,981	54,580	41,033	-24.82%
IDI	14,108	19,367	5,699	16,348	10,430	8,097	-22.37%
Total (Euro x 1.000)	207,476	202,903	222,608	262,986	287,103	242,612	-15.50%

Loss Ratio (%) – indicative only (see Premium / Claims Sheet notes)

Type of Insurance	2013	2014	2015	2016	2017	2018
MB & BE	49.45%	53.55%	61.53%	113.29%	178.80%	113.29%
EAR	80.35%	23.81%	98.94%	101.51%	76.96%	92.75%
CAR	41.16%	49.30%	51.59%	60.23%	59.65%	67.10%
EE	62.36%	54.42%	52.27%	73.79%	78.64%	57.82%
IDI	35.45%	42.67%	12.72%	33.87%	20.43%	16.57%
Total (All LoBs)	50.90%	47.46%	54.77%	73.19%	80.34%	69.74%

1. Финансовое обеспечение гарантий в строительной индустрии.

<https://info.dedal.ua/news/ournews/54701/>

2. Новые рынки для страхования IDI. Проблемы и перспективы,

<https://info.dedal.ua/news/ournews/128288/>

Як захистити інвестора?

У Главі 49 Цивільного кодексу України у статті 546 зазначено про існування шести видів забезпечення зобов'язань: "... неустойкою, порукою, гарантією, заставою, притриманням, завдатком».

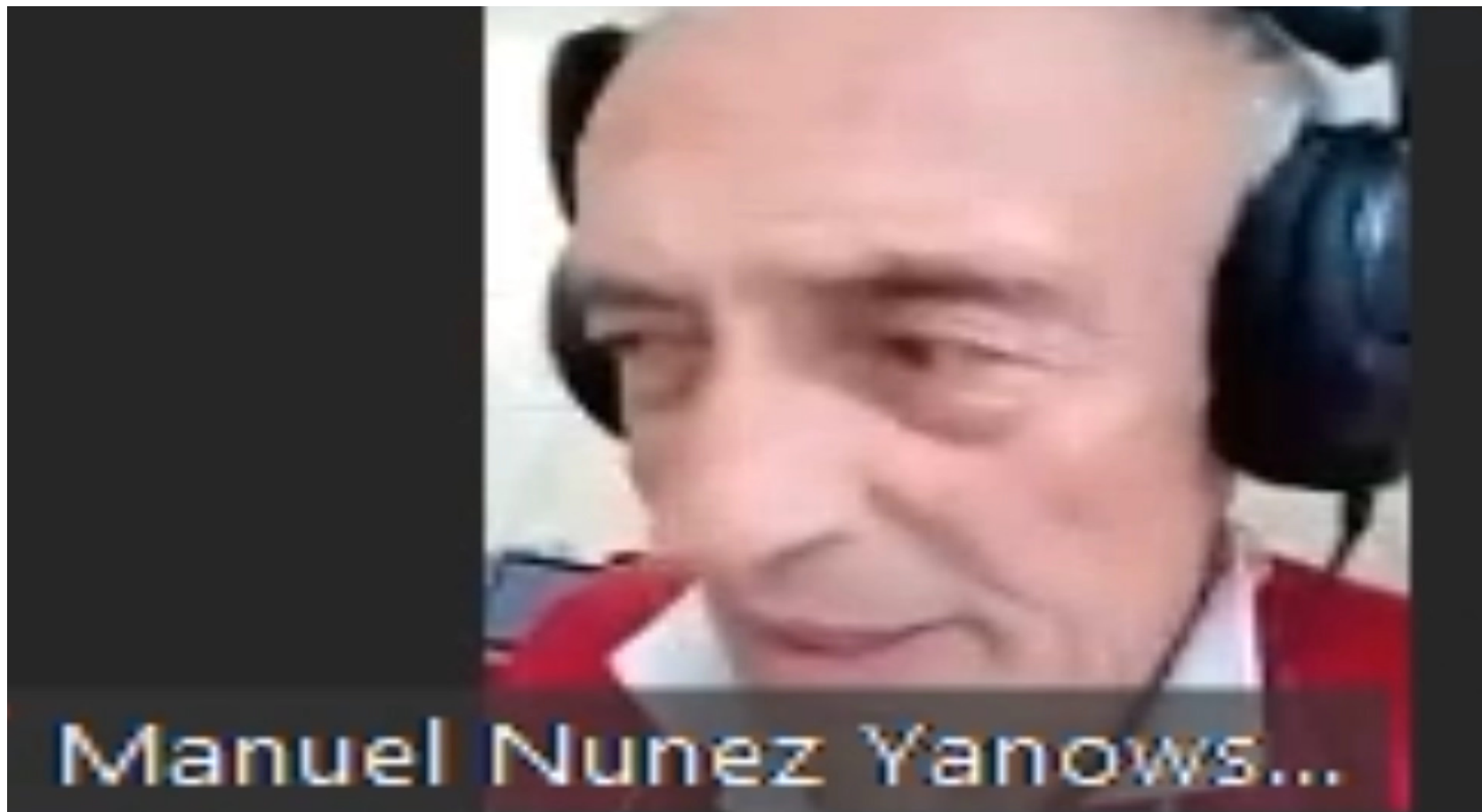
Серед цих шести зобов'язань нас цікавитиме порука. Цей вид страхування широко використовується у розвинених країнах. Цим інструментом захисту інвесторів володіють західні страховики. Гарантія та порука це різні фінансові інструменти. Першим широко користуються банки. Вартість цієї послуги достатньо дорога. Порука дешевша, оскільки андерайтер страхової компанії детально вивчить фінансовий стан другої сторони майбутнього контракту і може відмовити йому в цьому захисту.

Інвестор при наймі генпідрядника вимагатиме від нього такої поруки от страхової компанії, перш ніж давати йому аванс на нульовий цикл робіт і на наступні етапи.

Для страхової компанії це різновид страхування фінансових ризиків, на які провідні страхові компанії України мають ліцензії. Деякі страховики вже використовували цей інструмент для страхування товарних кредитів в мережі роздрібної торгівлі.

Однак сам інструмент поруки ще не освоєний нашими страховиками і буде потрібна робота в цьому напрямку з перестраховиками на Заході.

Думка іноземного експерта щодо страхування

мануель кунез.mp4

ВИСНОВКИ

1. Страхування має проходити червоною ниткою через весь Кодекс, а не бути згаданим десь у 22 розділі документа. Без страхування не буде реалізовано жодної з характеристик, які оголошували фахівці на вебінарі 28 листопада.
2. Страхування потрібно виділити від фінансів до окремого розділу. Це різні сфери фінансової діяльності, як банки та страхові компанії. Вони мають різні ризики і по-різному вони покриваються. Вони по-різному регулюються. Така тенденція підпорядкованості страхування банківській системі ведеться в Україні давно, і це шкодить розвитку страхування.
3. Іноземні фахівці, які виступали на ваших вебінарах, здивовані низькою культурою не тільки населення, а й фахівців різних напрямків, у тому числі й у будівельній індустрії. Для цього мають бути обов'язково прописані вимоги щодо пред'явлення відповідних полісів страхування всіма учасниками будівельного процесу, починаючи від етапу проектування до завершення будівництва (гарантійна експлуатація). У Франції у вас не купуватимуть квартиру або ви не зможете здати будинок, доки не буде пред'явлено страховку "Десенналь" (десятирічна гарантія).

ВИСНОВКИ

4. Багато ваших колег з будівельної індустрії мислять старими категоріями. При всій повазі до них не терміни є основним, в них ми втопимося, тому що один і той же термін у ваших фахівців буде по-різному інтерпретуватися. Згадайте виступ одного з членів вашої спільноти з базовою освітою біолога, який боровся за середовище проживання людини. Це все добре, але якщо не буде страхування, то не буде жорсткого контролю за дотриманням усіх норм та правил, які контролюватимуть страховики. Вони є комерційними підприємствами, їм хабар не можливо дати. Але якщо він не випустить поліс конкретному архітектору, генпідряднику, то це сигнал для ринку про несумлінність цього підприємства. Ніхто, окрім страховиків, не зможуть подолати корупцію та чиновницьке свавілля, бо вони сплачують збитки, і їхній бізнес має приносити дохід акціонерам. Весь світ це розуміє, але ми прожили 74 роки в совку, де всі були бідні, де страхування було не потрібне, посередники притягувалися до кримінальної відповідальності (згадайте фільм "По семейным обстоятельствам"). Страхування винайдено людством, щоб захищати бізнес та людей від фінансових потрясінь. А в нас люди ментально живуть у совку, сподіваючись на державу та чиновника: "Вот приедет барин, барин нас рассудит!"

5. Страхування професійної відповідальності повинно бути обов'язковим для таких будівельних спеціальностей: архітектори, дизайнери, інженери консультанти, інженери інспектори.

Страхування цивільної відповідальності перед третіми особами має бути обов'язковим для генерального підрядника та підрядників.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!